

**AUTORITATEA DE MANAGEMENT PENTRU
PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL MEDIU**

PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL "MEDIU"

PLANUL MULTIANUAL DE EVALUARE

2007-2013

Septembrie 2008

Cuprins

Secțiunea I – Introducere.....	3
I.1 – Rezumat POS Mediu	3
I.2 – Cadrul legal privind Evaluarea POS.....	4
I.3 - Evaluarea ex-ante a POS Mediu.....	5
Secțiunea II – Coordonarea și managementul Planului de Evaluare a POS Mediu	8
II.1 - Rolul Planului Multianual de Evaluare.....	8
II.2 - Rolul și responsabilitățile Echipei de Evaluare.....	10
II. 3 - Utilizarea evaluării.....	10
Secțiunea III – Activități orientative de evaluare.....	11
III.1 - Introducere.....	11
III.2 - Consolidarea capacității de evaluare	13
III.3 - Lista orientativă a evaluărilor	13
III.4 - Aspecte financiare	15

Secțiunea I – Introducere

I.1 – Rezumat POS Mediu

POS Mediu este unul din cele 7 programe operaționale elaborate în cadrul Obiectivului “Convergență” pentru perioada de programare 2007 – 2013. POS Mediu a fost elaborat în conformitate cu cea de-a treia prioritate a PND 2007–2013 – “Protecția și îmbunătățirea calității mediului”, precum și cu Prioritatea 1 a CNSR – “Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene”. POS Mediu conține elemente esențiale pentru implementarea cu succes a PND și a CNSR în domeniul protecției mediului; obiectivul de bază îl constituie promovarea dezvoltării durabile a întregii țări.

Programul acoperă perioada 2007-2013, dar obiectivele sale urmăresc nevoile de dezvoltare ale României după anul 2013, prin punerea bazelor dezvoltării economice durabile. POS va contribui la îndeplinirea obligațiilor pe care România le are în sectorul de mediu, oferind oportunități de investiții în toate regiunile țării.

POS Mediu continuă programele de dezvoltare a infrastructurii de mediu la nivel național care au fost inițiate în cadrul asistenței de pre-aderare, în particular Phare și ISPA. În plus față de dezvoltarea infrastructurii, prin intermediul POS Mediu se urmărește stabilirea structurilor eficiente de management al serviciilor relevante din punct de vedere al protecției mediului. De asemenea, prioritățile POS Mediu includ intervenții în domenii mai puțin abordate până în prezent, precum eficientizarea sistemelor de încălzire urbane, prevenirea riscurilor, reconstrucția ecologică sau implementarea planurilor de management Natura 2000.

Obiectivul global al POS Mediu îl constituie protecția și îmbunătățirea calității mediului și a standardelor de viață în România, urmărindu-se conformarea cu prevederile acquis-ului de mediu.

Obiectivul constă în reducerea decalajului existent între Uniunea Europeană și România cu privire la infrastructura de mediu atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ.

Obiectivele specifice POS Mediu sunt:

1. Îmbunătățirea calității și a accesului la infrastructura de apă și apă uzată, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015 și stabilirea structurilor regionale eficiente pentru managementul serviciilor de apă/apă uzată.
2. Dezvoltarea sistemelor durabile de management al deșeurilor prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric în minimum 30 de județe până în 2015.
3. Reducerea impactului negativ asupra mediului și diminuarea schimbărilor climatice cauzate de sistemele de încălzire urbană în cele mai poluate localități până în 2015.

4. Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea managementului ariilor protejate, inclusiv prin implementarea rețelei Natura 2000.
5. Reducerea riscului de producere a dezastrelor naturale cu efect asupra populației, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone până în 2015.

În vederea atingerii acestor obiective, s-au identificat următoarele **axe prioritare**:

Axa prioritară 1 – “Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată”;

Axa prioritară 2 – „Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric”;

Axa prioritară 3 – „Reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai afectate de poluare”;

Axa prioritară 4 – “Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”;

Axa prioritară 5 – “Implementarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc”;

Axa prioritară 6 – “Asistența Tehnică”.

POS Mediu a fost elaborat de către Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, prin Direcția Generală pentru Managementul Instrumentelor Structurale, în calitate de Autoritate de Management pentru acest program operațional. În conformitate cu prevederile Regulamentului Consiliului UE nr. 1083/2006, POS Mediu este supus diverselor tipuri de evaluare – ex-ante, pe parcursul implementării și ex-post. Primele două categorii de evaluare intră în responsabilitatea AM POS Mediu, în timp ce evaluarea ex-post va fi efectuată de către Comisia Europeană.

1.2 – Cadrul legal privind Evaluarea POS

În conformitate cu prevederile Regulamentului Consiliului UE nr. **1083/2006 (Art. 47-49)**, AM POS Mediu trebuie să organizeze diverse tipuri de evaluare a Programului Operațional pe parcursul perioadei de programare 2007-2013.

Principalul scop al evaluărilor organizate pe parcursul implementării PO se referă la îmbunătățirea calității, eficienței și a consistenței asistenței financiare nerambursabile, precum și a strategiei și implementării PO. Acest tip de evaluare va sprijini procesul de management al PO prin analizarea dificultăților întâmpinate pe parcursul implementării și va propune soluții specifice în vederea îmbunătățirii sistemului de management.

În perioada de programare 2007-2013, POS Mediu va fi supus unei singure evaluări intermediare, care va avea loc în anul 2011 și se va axa pe aspecte legate de implementare (eficiență, impact inițial, etc) în perspectiva următoarei perioade de programare.

Evaluarile pe parcursul implementării PO pot fi derulate și de către Comisie din propria inițiativă, atunci când consideră necesar – de exemplu, atunci când evaluările derulate de către statul membru sunt considerate mai puțin eficiente. În acest caz, trebuie asigurată conformitatea cu principiile subsidiarității și proporționalității, evaluările trebuind realizate în parteneriat cu statul membru.

AM POS Mediu va avea în vedere și evaluările *ad-hoc*. Acestea vor viza aspectele legate de implementarea și managementul unei axe prioritare sau a unui domeniu major de intervenție sau pot fi tematice. Aceste evaluări intervin atunci când datele de monitorizare evidențiază abateri semnificative de la obiectivele stabilite inițial, precum și în cazul în care există propuneri de modificare a POS Mediu. În acest sens, CE va coopera cu AM POS Mediu.

1.3 Evaluarea ex-ante a POS Mediu

Evaluarea ex-ante a POS Mediu a fost realizată de consultanți externi în cadrul proiectului PHARE RO-2004/016-772.04.03.01.06 – “Evaluare ex-ante”, în cel de al doilea semestru al anului 2006, pe baza analizei documentației scrise și a unor serii de interviuri și întâlniri de clarificare. Principalele obiective ale acestei evaluări au fost, în conformitate cu prevederile Articolului 48 din Regulamentul Consiliului Nr. 1083/2006, “optimizarea alocării resurselor bugetare și îmbunătățirea calității activităților de programare”.

Evaluarea ex-ante s-a concentrat asupra următoarelor aspecte:

Relevanța: cât de relevante sunt obiectivele programului în raport cu necesitățile și prioritățile stabilite la nivel național și comunitar?

Eficacitatea: cât de realist este conceput programul astfel încât obiectivele sale generale și specifice să poată fi atinse până în anul 2013 sau mai devreme?

Eficiență: cât de bine sunt alocate resursele (contribuțiile) în raport cu rezultatele preconizate?

Consistența și coerența: măsurile și obiectivele propuse sunt legate în mod logic de rezultatele analizelor socio-economice, se completează reciproc (consistență) și sunt în conformitate cu obiectivele și domeniile de intervenție ale politicilor comunitare (obiectivele Strategiei de la Lisabona), naționale și regionale? (coerență)

Utilitatea: atât efectele preconizate, cât și cele neprevăzute, sunt realiste și satisfăcătoare, având în vedere contextul general al necesităților sociale, de mediu și economice?

Durabilitatea: efectele obținute în cadrul programelor propuse se mențin, chiar și după finalizarea acestora, fără a fi necesară o finanțare publică ulterioară?

Sistemele de management și monitorizare: în ce măsură influențează acestea îndeplinirea obiectivelor programului și cât de mult contribuie procedeele alese la obținerea unor rezultate pozitive?

Concluzia evaluatorilor a fost că POS Mediu este în concordanță cu strategiile comunitare. Programul operațional propus, prioritățile și obiectivele sale operaționale, coincid cu așa numitele teme orizontale ale Uniunii Europene în ceea ce privește angajarea forței de muncă, oportunitățile de șanse egale, protecția mediului și societatea informațională. Structura programului, așa cum a fost prezentată în cadrul variantei preliminare a Programului Operațional destinat sectorului de mediu din România, a fost în general adecvată. Obiectivele programului sunt relevante, principalele probleme sunt identificate și prioritizate, fiind de asemenea prevăzute măsuri corespunzătoare pentru soluționarea acestora.

Programul a fost îmbunătățit în concordanță cu comentariile primite din partea evaluatorilor. De exemplu, una dintre cerințele evaluatorilor a constat în prezentarea de dovezi care să justifice alocarea resurselor prevăzute în program în raport cu necesitățile României în sectorul de mediu.

Ca urmare, a fost inclusă o secțiune privind *Evaluarea necesităților financiare de investiții în sectorul de mediu*, precum și mai multe informații specifice referitoare la costurile de conformare prezentate în Anexa 4. Alte exemple privind contribuția evaluării ex-ante la îmbunătățirea calității activităților de programare includ:

- Restructurarea analizei SWOT pentru a reflecta mai bine problemele asociate diferitelor sectoare de mediu (cărora li se adresează obiectivele și prioritățile Programului);
- Revizuirea documentului pentru a reflecta mai bine obiectivele Programului Operațional, redenumirea Axelor Prioritare 2 și 3 astfel încât să fie subliniate obiectivele de mediu;
- Modificarea substanțială a textului aferent Priorității 3 pentru a asigura claritatea ideilor exprimate și a pune accentul pe aspectele legate de protecția mediului, inclusiv introducerea unui indicator suplimentar;
- Clarificarea responsabilităților atribuite AM și OI și detalierea în general a sistemului de implementare.

Autoritatea de Management, în cazul anumitor recomandări pe care le-a acceptat doar parțial, a explicat motivele sale în răspunsul oficial transmis evaluatorilor ex-ante. În anumite situații, AM a fost de acord cu recomandările făcute, însă punerea acestora în practică nu era posibilă sau numai în parte posibilă.

În același timp, unele dintre recomandările făcute de evaluatori nu au fost acceptate de AM din motive obiective. Ca urmare a unor clarificări ulterioare între AM și evaluatorii ex-ante, aceștia din urmă au acceptat justificările AM, cu condiția introducerii în POS a mai multor argumente în special în ceea ce privește: justificările alocărilor financiare pentru diferitele axe prioritare ale POS; necesitatea intervențiilor în sectorul de apă potabilă; necesitatea măsurilor de economisire a energiei asociate intervențiilor majore; o mai mare importanță acordată măsurilor de conștientizare a publicului asociate investițiilor majore; contribuția la dezvoltarea societății civile. Toate aceste aspecte au fost detaliate în versiunea revizuită a POS Mediu în concordanță cu recomandările evaluatorilor ex-ante.

Astfel, procesul de evaluare ex-ante și-a atins obiectivele principale, determinând îmbunătățirea documentului.

Raportul final al evaluării ex-ante a fost transmis separat Comisiei Europene.

Evaluarea Strategică de Mediu

Evaluarea Strategică de Mediu (SEA) a fost una dintre principalele componente ale evaluării ex-ante. Aceasta s-a derulat în conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern Nr. 1076/2004 privind procedura evaluării de mediu pentru planuri și programe, care transpune în legislația românească Directiva UE Nr. 2001/42 (SEA) și cu sprijin provenit de la proiectul PHARE RO-2004/016-772.04.03.01.06 - “Evaluarea ex-ante”.

Asistența tehnică menționată mai sus a asigurat sprijin în realizarea evaluării strategice de mediu, inclusiv sprijin în elaborarea raportului SEA și organizarea consultării publicului. Pe parcursul întregii proceduri SEA a fost asigurată coordonarea de către autoritățile de mediu și implicarea celor din sectorul de sănătate. În concordanță cu prevederile legale, AM pentru POS Mediu a stabilit un grup de lucru pentru SEA, format din reprezentanți ai Ministerului Economiei și Finanțelor, Ministerului Sănătății Publice – Institutul de Sănătate Publică, Ministerului Internelor și Reformei Administrative, Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, departamentelor tehnice ale Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile și din partea ONG-urilor. Raportul SEA a fost elaborat de un expert cheie specializat în SEA, cu sprijin din partea grupului de lucru.

Pe parcursul evaluării strategice de mediu a fost analizat întregul conținut al POS Mediu. Concluziile și recomandările experților au avut la bază documentele naționale și internaționale relevante pentru POS Mediu. Cadrul de referință de bază pentru realizarea evaluării strategice de mediu a fost stabilirea obiectivelor de mediu relevante care au fost definite pe baza analizei documentelor naționale și internaționale relevante (strategii, planuri și programe) și a situației existente în sectorul de mediu, ținând cont de obiectivele din POS Mediu. Obiectivele finale relevante în ceea ce privește protecția mediului au inclus probleme relevante legate de sănătatea umană, precum și aspecte referitoare la protecția naturii și a biodiversității (în cadrul rețelei Natura 2000).

Concluzia raportului a fost că POS Mediu urmărește îmbunătățirea situației protecției mediului în România. Analiza POS Mediu a demonstrat că măsurile prevăzute în cadrul principalelor domenii de intervenție pot avea efecte pozitive semnificative, cu excepția unor activități derulate în faza de construcție și în cazul în care anumite măsuri de ameliorare a posibilelor efecte nu sunt puse în practică.

În cadrul sistemului general de monitorizare a POS Mediu va fi integrat și un program de monitorizare a mediului. Acesta va permite semnalarea eventualelor probleme de mediu rezultate din proiectele propuse în cadrul POS Mediu, neidentificate pe parcursul evaluărilor ex-ante, facilitând implementarea de urgență a măsurilor corective.

Consultarea publicului s-a realizat atât cu privire la raportul SEA, cât și la întreg POS Mediu. Documentele au fost făcute publice, fiind ușor de accesat prin intermediul paginii de web a MMDD. Publicul a fost anunțat prin intermediul canalelor media cu privire la posibilitatea exprimării opiniilor asupra documentelor prezentate, pe parcursul a 45 de zile, iar în luna ianuarie 2007 a fost organizată o dezbatere publică la sediul MMDD. Procedura SEA s-a finalizat pe 31 ianuarie 2007.

Secțiunea II – Coordonarea și managementul Planului de Evaluare a POS Mediu

II.1 Rolul Planului Multianual de Evaluare

Regulamentele europene privind Fondurile Structurale și de Coeziune în perioada 2007-2013 introduc, pentru prima oară, conceptul de Plan de Evaluare. Mai concret, Art 48(1) din Regulamentul General prevede ca Statele Membre:

...pot, de asemenea, să elaboreze, când considera necesar, în cadrul Obiectivului Convergență și în conformitate cu principiul proporționalității la care face referire art. 11bis, un Plan de Evaluare ce trebuie să prezinte activitățile de evaluare orientative pe care Statele Membre respective intenționează să le desfășoare în diferite faze ale implementării Programelor Operationale.

Deși elaborarea unui asemenea plan nu este obligatorie, formularea unui plan sau a unei strategii de evaluare reprezintă o bună practică în managementul evaluării. Sarcina organizării evaluării unui Program Operațional complex pe o perioadă de 7 ani presupune existența unui instrument de planificare în vederea identificării priorităților de evaluare și, totodată, pentru a asigura că evaluarea este integrată în implementarea programului într-o manieră eficientă.

Ghidul Comisiei Europene privind evaluarea pe parcursul implementării PO recomandă ca Planul de Evaluare să fie elaborat atât la nivel național (CNSR), cât și la nivelul fiecărui Program Operațional.¹ Este recomandat, în continuare, ca planurile să acopere întreaga perioadă de programare și să includă secțiuni anuale, care să fie actualizate permanent. Comisia sugerează înființarea unor Comitete sau grupuri de Coordonare în vederea supervizării elaborării și revizuirii periodice a Planurilor de Evaluare. Documentul de lucru al Comisiei include și un model de Plan de Evaluare, prezentat în Anexa 4. Această structură trebuie folosită pentru elaborarea Planurilor de Evaluare la nivelul CNSR și al PO-urilor. Un aspect important este cel referitor la recomandarea Comisiei de a include Planurile de Evaluare elaborate pentru fiecare PO ca anexă la Planul de Evaluare pentru CNSR.

---

¹ Evaluarea pe parcursul perioadei de programare: evaluarea ongoing - un instrument de management integrat, DG Politică Regională, op. cit

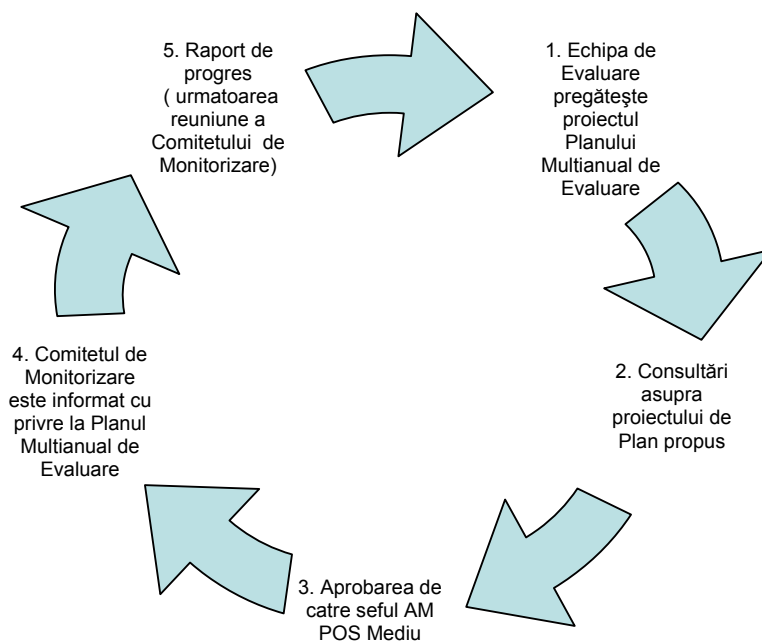
Planul Multianual de Evaluare a POS Mediu pentru perioada 2007-2013 a fost elaborat de către echipa de evaluare din cadrul Autorității de Management pentru Programul Operațional Sectorial de Mediu. Acest document reprezintă un instrument de management pentru monitorizarea și implementarea POS Mediu. Documentul va fi inclus ca anexă la Planul de Evaluare a Cadrului Național Strategic de Referință. Planul Multianual de Evaluare prevede strategia de evaluare pentru întreaga perioadă de implementare a POS Mediu, cu caracter provizoriu, proporțional cu alocarea financiară.

Planul Multianual de Evaluare cuprinde activitățile orientative de evaluare pe care AM POS Mediu intenționează să le realizeze în diferitele faze ale implementării programului, resursele orientative alocate pentru fiecare activitate de evaluare, colectarea datelor complementare care nu sunt furnizate de sistemul de monitorizare, resursele financiare și umane necesare fiecărei activități de evaluare, acțiunile care vizează întărirea capacității instituționale precum și respectivele responsabilități. Această planificare a fost realizată în conformitate cu Regulamentele Comunitare privind Instrumentele Structurale, cu documentele metodologice privind evaluarea elaborate de Comisia Europeană; și cu documentele metodologice privind evaluarea elaborate de către ACIS - Unitatea Centrală de Evaluare. Acțiunile concrete de evaluare vor fi derulate începând cu anul 2009.

Planul Multianual de Evaluare este orientativ, în special în ceea ce privește ultimii ani din perioada de programare (având în vedere gradul relativ de dificultate în a specifica, în avans, prioritățile de evaluare). Ca urmare, pentru un management efectiv al procesului de evaluare Planul Multianual de evaluare va fi actualizat periodic. Comitetul de Monitorizare va fi informat cu privire la schimbările intervenite.

Planul Multianual de Evaluare a fost aprobat la nivelul AM POS Mediu.

Etapele elaborării Planului Multianual de Evaluare

II.2 Rolul și responsabilitățile Echipei de Evaluare din cadrul AM POS Mediu

Echipa de evaluare din cadrul Autorității de Management pentru POS Mediu, este responsabilă pentru realizarea următoarelor activități:

- **Planificarea Evaluării** – pregătirea Planului Multianual de Evaluare a POS Mediu și a Planurilor anuale
- **Managementul evaluărilor** – coordonarea evaluărilor derulate pe parcursul implementării POS Mediu; pregătirea Termenilor de Referință pentru proiectele de evaluare; participarea la licitații pentru selecția evaluatorilor; suport în activitatea de evaluare; asigurarea implementării recomandărilor din rapoartele de evaluare;
- **Contribuția la elaborarea Raportului Anual de Implementare** – pregătirea capitolului specific din Raportul anual de Implementare referitor la activitatea de evaluare;
- **Participarea la lucrările Comitetului de Monitorizare a POS Mediu în calitate de observator;**
- **Participarea la lucrările Grupului de Lucru pentru Evaluare (constituit la nivelul ACIS).**

Planul Multianual de Evaluare a POS Mediu a fost elaborat în 2008 și va fi revizuit periodic.

II.3 Utilizarea evaluării

Echipa de Evaluare are responsabilitatea transmiterii rapoartelor de evaluare primite în formă de propunere către toți actorii principali care ar putea avea un interes pentru activitatea de evaluare respectivă și/sau ar putea fi responsabili cu implementarea recomandărilor conținute în raport (direcții din cadrul AM, OI, etc.) în vederea prezentării de comentarii și observații pe marginea acestuia și de asemenea, a publicării rapoartelor finale de evaluare pe pagina de internet a AM POS MEDIU și a ministerului.

Astfel, rapoartele de evaluare vor fi distribuite către:

- Comitetul de Monitorizare POS Mediu;
- Echipa DG Regio România;
- Unitatea de Evaluare a DG Regio;
- Direcțiile specifice din cadrul AM POS Mediu;
- Unitatea Centrală de Evaluare din cadrul ACIS;
- Organismele Intermediare POS Mediu.

Odată cu realizarea rapoartelor finale de evaluare, evaluatorii vor întocmi un tabel cu recomandări (ca document de sine stătător) pentru a fi distribuit împreună cu raportul. Comitetul de Monitorizare este informat cu privire la rezultatele activității de evaluare, examinează rezultatele evaluărilor desfășurate și poate propune propriile recomandări.

Astfel, vor fi desfășurate următoarele activități:

- O întâlnire de analiză organizată de către AM POS Mediu care se va focaliza pe mijloacele și termenele de implementare a recomandărilor
- Transmiterea tabelului de implementare instituțiilor relevante
- Examinarea progresului realizat în implementarea recomandărilor la următoarea întâlnire a Comitetului de Monitorizare

În ceea ce privește disponibilitatea rezultatelor evaluării pentru mediul public, pentru ca acestea să fie ușor accesibile, pe paginile de internet menționate vor fi prezentate și sumare ale rapoartelor de evaluare.

Secțiunea III – Activitățile orientative de evaluare

III.1 Introducere

Este cunoscut faptul că în perioada de programare 2007-2013, POS Mediu propune finanțarea unor proiecte majore de investiții în sectoarele cele mai importante de protecție a mediului. Acestea sunt în mare parte proiecte majore, în concordanță cu prevederile Regulamentului Consiliului nr. 1083/2006 (cu o valoare mai mare de 25 milioane Euro). În acest sens, este evident că datele despre aceste tipuri de proiecte vor fi disponibile cel mai devreme în anul 2009, iar progrese semnificative privind aceste proiecte vor fi înregistrate începând cu anul 2010. Astfel, pentru anul 2008 nu a fost prevăzută nici o evaluare.

Având în vedere toate considerațiile prezentate mai sus, precum și complexitatea investițiilor propuse, considerăm că nu este necesară organizarea a două evaluări intermediare a POS Mediu, în afara celei din 2011

Conform art. 47-49 din Regulamentul Consiliului nr. 1083/2006, pe întreaga perioadă de implementare a POS Mediu, se vor realiza **evaluări de parcurs**, care pot fi:

- **intermediare**

- **ad-hoc și/sau tematice.**

Așa cum am menționat anterior, POS MEDIU va fi supus unei evaluări intermediare în anul 2011, evaluare care va avea ca scop îmbunătățirea calității, eficienței și consistenței strategiei și implementării programului operațional. Această evaluare va sprijini POS Mediu prin analizarea problemelor apărute în timpul implementării și va propune soluții specifice în vederea îmbunătățirii funcționării sistemului. De asemenea, această evaluare intermediară va aborda și perioada de programare următoare.

Evaluările ad-hoc se realizează atunci când datele de monitorizare a POS-ului evidențiază abateri semnificative de la obiectivele stabilite inițial și când sunt făcute propuneri pentru modificarea Programului Operațional.

Axele prioritare sau domeniile majore de intervenție pot face obiectul unei **evaluări ad-hoc**, care poate viza atât aspecte de implementare sau de management ori de câte ori, de exemplu, procesul de monitorizare a POS evidențiază probleme cum ar fi performanțele scăzute, sub țintele stabilite prin indicatorii de performanță.

Evaluările tematice pot trata teme particulare care afectează Programul Operațional. Aceste evaluări se pot realiza pentru toate axele prioritare și domeniile majore de intervenție ale POS Mediu în vederea analizării progresului înregistrat în raport cu prioritățile naționale și comunitare. În acest sens, evaluările tematice pot analiza și aspecte specifice de management al POS Mediu pentru atingerea obiectivelor temelor orizontale.

Aceste tipuri de evaluări (intermediară, ad-hoc, tematice) pot fi de natură strategică sau de natură operațională, în funcție de aspectele supuse evaluării.

Evaluare de natură strategică

Una dintre prioritățile noii abordări a Comisiei Europene în ceea ce privește funcția de evaluare în perioada de programare 2007 – 2013 este să analizeze modul și măsura în care politica de coeziune contribuie la atingerea obiectivelor Lisabona și să se asigure că această contribuție este vizibilă.

În acest context, evaluarea poate analiza impactul macro – economic determinat de investițiile realizate prin fondurile structurale și de coeziune sau păstrarea relevanței și consistenței strategiei programului la nivel național, din punct de vedere al posibilelor ajustări necesare în contextul unor schimbări ale mediului socio-economic sau la nivelul priorităților comunitare și/sau naționale.

De asemenea, o astfel de evaluare se poate concentra pe teme specifice de importanță strategică pentru programul operațional (ex. inovare, societatea informațională, energie) sau pe mecanismele de implementare ale politicilor .

Evaluare de natură operațională

Complementar dimensiunii strategice a evaluării, autoritatea de management va avea în vedere aspectele operaționale ale implementării asistenței financiare comunitare, prin analizarea progresului obținut în implementarea programului operațional.

O astfel de evaluare trebuie să vizeze în primul rând păstrarea relevanței obiectivelor cuantificate ale programului, analiza datelor privind progresul fizic și financiar, funcționarea structurilor administrative și calitatea mecanismelor de implementare și să urmărească formularea unor recomandări privind îmbunătățirea performanței programului operațional în termeni de eficiență și eficacitate.

În consecință, în momentul de față nu se pot menționa exact toate evaluările care ar putea fi necesare, deoarece performanța Programului Operațional poate fi analizată numai după demararea implementării proiectelor finanțate în cadrul programului.

III.2 Consolidarea capacității de evaluare

În special la începutul perioadei de programare (2007/2008), Echipa de Evaluare este implicată în activități de creștere a capacității de evaluare care vor sprijini evaluările care vor avea loc în anii următori. Tipuri de astfel de activități sunt:

- Participarea la cursuri sau alte activități de creștere a capacității, organizate de Unitatea Centrală de Evaluare;
- Activitatea de colectare a unor date primare;
- Exerciții de elaborare a documente tip Termeni de Referință specifici fiecărei evaluări în parte

III.3 Lista orientativă a evaluărilor

Activitățile de evaluare ce vor fi avute în vedere de către AM POS Mediu sunt prezentate în următorul tabel:

<i>Tip de evaluare</i>	<i>Scopul și gradul de acoperire</i>	<i>Focus (Întrebările/Temele principale de Evaluare)</i>	<i>Data</i>
Evaluare tematică – Planul de Comunicare <i>Axa Prioritară 6</i> <i>Asistență Tehnică</i>	Operațională	Implementarea măsurilor de informare și publicitate <i>Obiectivele, grupurile țintă și activitățile de informare și publicitate sunt corect identificate?</i> <i>Activitățile și materialele de informare și publicitate sunt relevante și eficiente în raport cu nevoile grupurilor țintă?</i> <i>În ce măsură au fost implementate măsurile de informare și publicitate? Care au fost motivele pentru care au fost înregistrate abateri de la agenda stabilită (dacă e</i>	Sem. II, 2009

MINISTERUL MEDIULUI ȘI DEZVOLTĂRII DURABILE
 AUTORITATEA DE MANAGEMENT PENTRU POS MEDIU

		<i>cazul)?</i>	
Aspecte de implementare și de capacitate instituțională	Strategică (acoperă întreg programul)	Capacitatea instituțională a Autorității de Management și a Organismelor Intermediare <i>Activitatea Autoritatii de Management si a Organismelor Intermediare este eficientă?</i> <i>Sistemul de implementare propus funcționează?</i>	Sem. I, 2009
Evaluare tematică – procesul de regionalizare <i>Axa Prioritară 1 Extinderea și modernizarea sistemelor de apă/apă uzată</i>	Operațională	Evaluarea gradului de implementare a procesului de regionalizare în sectorul de apă/apă uzată	Sem. II, 2009
Evaluare intermediară	Strategică	Evaluarea relevanței și consistenței la nivel național a strategiei programului ; Eficiența sistemului de implementare a POS MEDIU; Eficiența implementării proiectelor; Contribuția la strategia Lisabona. Lecții învățate pentru perioada de programare următoare <i>Care este rata progresului financiar și fizic?</i> <i>Care sunt principalele probleme și constrângeri?</i> <i>Care sunt modificările cheie în contextul socio-economic?</i> <i>Care a fost capacitatea de absorbție în primii 4 ani de implementare a POS Mediu?</i>	Sem. I, 2011

Evaluarea ex-ante pentru perioada de programare 2014-2020	Strategică	Optimizarea alocării resurselor bugetare și îmbunătățirea calității activităților de programare <i>Cât de relevante sunt obiectivele programului în raport cu necesitățile și prioritățile stabilite la nivel național și comunitar?</i> <i>Cât de realist este conceput programul astfel încât obiectivele sale generale și specifice să poată fi atinse până în anul 2020 sau mai devreme?</i> <i>Efectele obținute în cadrul programelor propuse se mențin, chiar și după finalizarea acestora, fără a fi necesară o finanțare publică ulterioară?</i>	Sem. I, 2013

III.4 Aspecte financiare

Activitățile de evaluare propuse vor fi finanțate din bugetul alocat axei prioritare de asistență tehnică (axa prioritara 6) a Programului Operațional Sectorial Mediu.

Astfel, pentru activitățile de evaluare derulate pe întreaga perioadă de programare a fost prevăzută suma de 4,5 milioane Euro.